

FOTOGRAFE EN ZAKENVROUW ANNELIES DAMEN IS BLIJ MET 'TWEDE LEVEN'

Oog voor sterke vrouwen

Kunstfotograaf en topzakenvrouw: Annelies Damen (49) is het allebei. Enerzijds is zij verantwoordelijk voor alle onroerend goed van het familiebedrijf Damen Shipyards en werd ze vorig jaar nog, samen met haar zus Roos, bekroond met de Amerikaanse Business Women of the Year Award. Anderzijds reist ze de wereld rond om mooie, sterke vrouwen te fotograferen. „Ik heb dankzij mijn carrière-switch er een tweede leven bij gekregen.“

door Paola van de Velde

Ze is net terug van zes weken Afrika, haar lievelingscontinent. „Als ik uit het vliegtuig stap en ik ruik die aardse geur van het landschap daar, dan voel ik me thuis“, zegt ze. Natuurlijk heeft ze ook Lamu weer aangedaan, een klein eiland voor de kust van Kenia. „Dit is voor mij een magische plek. De Swahili cultuur is er vermengd met de Arabische. Ik heb er eerder al vrouwen, van top tot teen gekleed in een zwarte boeiboel, hun woord voor boerka, gefotografeerd op de zandduinen.“

Fotograaf worden was geen vanzelfsprekendheid. Toen Damen van de middelbare school kwam, had ze geen idee wat ze wilde doen of worden. „Mijn ouders lieten me een test doen en daar kwam Nyenrode uit. Maar daar had ik helemaal geen zin in. Ik vond die Business Universiteit maar een kakkerige kliek. Maar nadat ik zonder succes een jaar economie in Rotterdam had gestudeerd en twee keer uitgeloot was voor bedrijfskunde ben ik alsnog Nyenrode gaan doen. Het bleek een verassend leuke studie. Heel praktisch georiënteerd en internationaal.“

Avonturier

„Fotograferen vond ik altijd al heel leuk. Maar om daar mijn beroep van te maken, kwam destijds nog niet in mij op. Als telg van een ondernemersfamilie lag het bedrijfsleven meer voor de hand. Wel kocht ik al vrij jong een mooie spiegelreflexcamera. Toen ik 28 jaar was heb ik met mijn ex-man - een grote avonturier die net als ik ontzettend van reizen houdt - een jaar lang door Afrika getrokken van noord naar zuid. Een heerlijke reis, waarbij ik helemaal uit mijn *comfort zone* werd gehaald. Ik nam me voor om nooit meer voor een baas te gaan werken. En nooit meer hele dagen op kantoor te gaan zitten.“

Toch duurde het nog tot 2006, het jaar dat ze afstudeerde aan de Fotoacademie in Amsterdam, dat ze echt besloot om serieus kunstfotograaf te worden. „Daarvoor had ik wel wat amateurfotocursussen gedaan, waaruit bleek dat ik veel gevoel voor compositie had, maar ik had nooit gedacht dat ik een professional zou worden. Ik weet nog goed, de eerste keer dat een vreemde mijn foto's kocht, hoe gek en tegelijkertijd gaaf dat voelde. Het is een enorm compliment als iemand jouw werk mee naar huis wil nemen.“

Ze lacht. „Dit is mijn tweede

carrière, mijn tweede leven. Mijn familie moest er wel even aan wennen, ja. Mijn vader heeft heel lang gezegd: 'Het is maar een hobby'. Maar nu is hij ook heel trots op mijn foto's en komt hij als het even kan naar elke expositie kijken. Ach, zakelijk succes is ook creativiteit. Ondernemers gebruiken hetzelfde stuk van hun brein als kunstenaars, ze wenden het alleen op een andere manier aan.“

Artistiek

Bovendien, zegt ze, is een deel van haar familie altijd al artistiek geweest. „Mijn oma van moeders kant was schilderes. En ook mijn jongste broer Beer is heel kunstzinnig. Hij filmt en maakt muziek. Maar ook hij is, net als ik, nog altijd betrokken bij het familiebedrijf. Onze opa heeft met zijn broer het bedrijf in 1927 opgericht. Wij zijn al de derde generatie. Zoiets laat je niet eenvoudig los“, stelt Damen.

Terug naar haar foto's. Hoewel ze ook in Indonesië werkte, waar ze een serie over haar Nederlands-Indische grootmoeder maakte, en tevens graag op Ibiza komt, voelt ze zich toch het meest aangetrokken door Afrika. „Het is de prachtige natuur en de oerkracht van Afrika die me inspireert. Het is toch het continent waar wij allemaal vandaan komen, de bron van alles. Bovendien houd ik van de mensen daar, ze zijn heel recht door zee en hebben zoveel humor.“

De vrouwen op haar foto's zijn altijd echte vrouwen, geen fotomodellen. „Ik houd van sterke, zelfbewuste vrouwen. In Afrika zie je die veel. Het dagelijks leven wordt daar gerund door vrouwen. Mannen zitten liever onder een boom, terwijl de dames werken, voor het eten zorgen en het huishouden draaiende houden. Een vrouw die iets bereikt, boeit me. Hun kracht wil ik samen met de schoonheid van de natuur op poëtische wijze in beeld brengen.“

Animo

Haar reizen en werkwijze leveren Annelies Damen vele bijzondere ontmoetingen op. „De meeste vrouwen werken graag mee

aan mijn foto's. Soms is de animo zelfs te groot. Zo wilde ik eens enkele vrouwen van de Samburu stam in Kenia fotograferen. Ik vroeg, via een gids, beleeft aan het stamhoofd of ik de volgende dag drie vrouwen in hun traditionele dracht kon meenemen voor een fotoshoot. Dat mocht. Maar toen ik de volgende ochtend met onze pick-up truck in het dorp aan kwam, stonden er maar liefst 50 vrouwen in vol ornaat klaar.“

Ze lacht. „Dat was wel even improviseren. Ik wilde immers niemand voor het hoofd stoten. We hebben zoveel mogelijk dames in de laadbak van de pick-up gepropt. Maar meer dan 20 kregen we er echter niet in. Later toen we weer terug kwamen, heeft de hele groep nog voor mij gezongen en gedanst. Ze hadden gehoord dat ik geen kinderen heb, dat vonden ze zo zielig voor mij. In Afrika kan dat echt niet. De vrouwen hebben aan de goden gevraagd of ik alsnog een kind kon krijgen.“

Annelies Damen exposeert vanaf 17 mei tot en met 15 juli bij X-Bank in Amsterdam (onderdeel van het W hotel).

Op het eiland Lamu voor de Keniaanse kust maakte Damen deze foto. „Het is voor mij een magische plek.“

'Afrika is de bron van alles'

Annelies Damen: „Mijn familie moest wel even wennen aan mijn loopbaanswitch. Mijn vader heeft heel lang gezegd: 'Het is maar een hobby.'”

'MCFADDEN WEET VAN ZINGEN FEEST TE MAKEN'

Operadagen Rotterdam vol variatie en durf

door Louis Gauthier

De Operadagen Rotterdam beleven deze week hun 13e editie. Met meer dan honderd voorstellingen is het festival tien dagen lang kriskras door de stad aanwezig. Artistiek directeur Guy Coolen en festival-ambassadrice Claron McFadden slagen er elk jaar weer in om met opera en muziektheater tot de haarvaten van de stad door te dringen.

Stel je voor: een dubbelverhaal dat zich afspeelt in het Wilde Westen van de 19e eeuw tussen de revolvers, saloons en vaten bourbon, over de levensloop van twee legendarische westernfiguren: Billy the Kid en Calamity Jane. En stel je nu eens voor dat deze westernfiguren niet gespeeld en gezongen worden in countrystijl, maar door sopraan Claron McFadden en de Franse popartiest Bertrand Belin. Tijdens *Calamity/Billy* van componist Gavin Bryars kan het: een theateravontuur dat heen en weer galopeert tussen feit en fictie, tussen klassiek, country en jazz.

Of neem de operavertelling *Mzungu* met de Tanzaniaans-Nederlandse zangeres Nienke Nasserian Nillesen die haar levensverhaal bezingt, gecomponeerd door de Spaans-Japanse componiste Neus Kaori Fornós Ohnuma. Niet zomaar een levensverhaal: de mezzosopraan is dochter van een Tanzaniaans stamhoofd dat 34 (!) kinderen verwekte bij verschillende vrouwen.

Het festival staat voor variatie en durf. Heldenmoed is het toepasselijke thema van de dertiende editie. Festivaldirecteur Coolen wil daarmee aansluiten bij wat er leeft in de havenstad: „We vinden het belangrijk om verbinding te zoeken met de stad. Ik ben er trots op dat we met een budget van één miljoen euro zover zijn gekomen dat we een rijke schakering aan voorstellingen kunnen maken die passen bij de diversiteit van Rotterdam.”

Ervaring

Ook in de locatiekeuze staat Rotterdam in al zijn facetten centraal, benadrukt Coolen. „We hebben voorstellingen op verschillende locaties. De gevestigde theaters, zoals het Luxor en De Doelen, zijn maar een deel van de ervaring. We organiseren ook voorstellingen op het dak van de Bijenkorf, in een spoorweghavenpark en in een havenloods.” Coolen vindt dat het festival niet te exclusief mag zijn, het moet ook voor niet-operafanaten toegankelijk zijn. Eerdere jaren trok het festival al 25.000 be-

zoekers, dit jaar wil hij nog meer mensen bereiken. Zijn ambitie heeft een persoonlijke oorsprong. De Vlaming Coolen weet hoe belangrijk het is om op jonge leeftijd met kunst en cultuur in aanraking te komen. „Mijn grootouders namen me op mijn negende mee naar de opera. Daar zat ik dan vol verwondering naar Parsifal van Wagner te luisteren. Ik hoop mijn enthousiasme van toen vast te houden om nieuwe generaties te laten zien wat de onuitputtelijke mogelijkheden van opera zijn.”

Sopraan Claron McFadden: „Mijn stem is mijn instrument dat onbegrensde mogelijkheden heeft.”
FOTO SACHA DE BOER

Coolen heeft een partner gevonden in festival-ambassadrice Claron McFadden. Ook zij zet zich als sopraan al decennia in voor multidisciplinaire voorstellingen. Coolen: „Ze staat dicht bij de mensen en weet moeiteloos van het ene naar het andere muzikale spectrum te stappen. Zij weet van zingen een feestje te maken.” McFadden is zelf van alle markten thuis. Barok, jazz en hedendaagse muziek: ze

kan het allemaal uitvoeren, op het hoogste niveau.

Onbegrensd

„Ik noem me daarom steeds vaker instrumentalist in plaats van zangeres”, benadrukt de Amerikaanse zangeres. „Mijn stem is mijn instrument dat onbegrensd mogelijkheden heeft en bepaalt wat ik doe en communiceer. Het eerste dat ik doe als ik opsta is een specifiek geluid maken. Als dat zuiver klinkt weet ik dat 'ze' er nog is. En anders wordt het flink oefenen die dag”, lacht ze.

Voor haar zijn de Operadagen Rotterdam een plek waar alle conventies verdwijnen. „Guy vroeg me ongeveer vijf jaar geleden om samen met zijn team met een frisse blik naar de programmering te kijken. Ik merk dat de mensen die hierop afkomen open minded zijn. In die setting ontstaan de meest inspirerende gesprekken en ontmoetingen. Dat is precies wat ik wil stimuleren”, vertelt ze.

En er is nog iets dat haar motiveert: „Typisch voor dit festival is dat jonge talenten een groot podium krijgen, met carte blanche voor hun eigen voorstelling. Eerder gebeurde dat met mezzosopraan Nora Fischer, nu bijvoorbeeld met Nienke Nasserian Nillesen. Ik weet zelf hoe belangrijk het is dat je als jonge zangeres die kans krijgt. De Operadagen vormen daarmee een springplank voor nieuwe carrières.”

Operadagenrotterdam.nl,
18-27 mei 2018

Heldenmoed als centraal thema

LEES ELKE WEEK PRIVÉ
PROFITEER NU VAN EEN KORTING TOT WEL 54%!

DE NUMMER ÉÉN IN SHOWBIZZ EN ENTERTAINMENT
ELKE WEEK PRIVÉ OP DE DEURMAT

VANAF
5,50
PER MAAND

PRIVÉ

GA NAAR WWW.PRIVE.NL/START

Een van de maar liefst 80 Samburu vrouwen die in de rij stonden om door Damen vereeuwigd te worden.
FOTO ANNELIES DAMEN